

Włodzimierz Piechocki

Elbląg. Zamek

Informator Archeologiczny : badania 13, 211-212

1979

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Badania prowadzili mgr Henryk Janocha i mgr Franciszek J. Lachowicz. Finansował WKZ w Koszalinie. Osada rybacka i ślady osadnictwa portowego - Regoujście /XIII-XVI w. /

Stanowisko położone częściowo w przybrzeżnych wodach Bałtyku oraz na plaży w profilu plaśnicy wydmy, około 500 m na wschód od obecnego kanału portowego, łączącego jezioro Resko z morzem Bałtyckim oraz 100-150 m na północ od Szosy Kołobrzeg-Dźwirzyno-Mierzyno.

W ciągu ostatnich trzech lat, w wyniku działalności erozyjnej fal morskich, zwłaszcza w okresach sztormów, został dość mocno uszkodzony i zniszczony pas przybrzeżnych wydm. Na skutek czego w odległości około 25-30 m od brzegu plaży odsłonięte zostało dość wyraźnie regularne skupisko pali dębowych wbitych w dno Bałtyku. Pali te występują jak wykazały wstępne badania, na powierzchni około 50 x 50 m. Dość regularny ich układ wskazuje, że są one pozostałością jakiejś dawnej, budowlanej konstrukcji morskiej lub przybrzeżnej, którą na obecnym etapie prac trudno określić.

Równocześnie, w wyniku działania fal morskich, a następnie przeprowadzonych prac archeologicznych, w profilu wydmy, na głębokości 200-250 m od obecnej powierzchni i około 50 m na południowy wschód od wspomnianej wyżej konstrukcji, odsłonięto warstwę kulturową długości około 30 m i miąższości od 20 do 50 m. Na jej zawartość składa się intensywna spalenizna zmieszana z piaskiem, węglami drzewnymi, polewą i fragmentami cegieł. W warstwie tej wystąpiła także ceramika, kafle, toporek żelazny, bełt kuszy, haczyk do łowienia ryb, a w pobliskich wodach Bałtyku znaleziono dwie kotwice. Odkryty zespół można datować na XV-XVI wiek. Najprawdopodobniej w końcu XVI lub na początku XVII wieku po spaleniu został przysypany 3-metrowej grubości warstwą piasku.

Z danych źródłowych wynika, że w tym rejonie, ale nieco dalej na zachód, bliżej miejscowości Mierzyno znajdował się w średniowieczu port miasta Trzebiatowa zwany Regoujściem. Port ten wzmiankowany jest w 1287 roku. W początkach XV wieku, w wyniku walki konkurencyjnej, kołobrzeżanie zablokowali wrakami Stare ujęcie Regi i przyczynili się do upadku Starego portu.

Nowy port w Regoujściu został zbudowany przez Trzebiatów w 1457 roku, po przekopaniu nowego łożyska Regi w miejscu gdzie obecnie płynie główny nurt rzeki z jeziora Resko. Biorąc pod uwagę bliskie położenie Dźwirzyna można sądzić, że na jego terenie musiały się znajdować urządzenia związane z portem w Regoujściu, a odkryte przez nas resztki zabudowań są z nim związane. Zapewne były to budynki strażnicze lub nawet gospodarcze zbudowane z wzmiankowanym już Nowym portem w Regoujściu w XV wieku.

Badania archeologiczne winny być tu dalej kontynuowane.

ELBLĄG
Zamek

P.P. Pracownie Konserwacji
Zabytków

Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział Gdańsk

Badania prowadził mgr Włodzimierz Piechocki.
Finansował WKZ w Elblągu. Pierwszy sezon
badań. Teren zamku Krzyżackiego.

Badania skoncentrowano na terenie określonym według źródeł historycznych, jako miejsce, na którym znajdował się zamek Mistrza Krajo-
wego, w późniejszym zaś czasie Wielkiego Szpitalnika Zakonu Krzyżac-
kiego.

Celem badań jest zbadanie rozplanowania zamku.

Założono dwa wykopy, pierwszy w północno-wschodnim narożniku
obecnego Muzeum Elbląskiego, drugi na zachód od narożnika /północno-
zachodniego/ Muzeum. W pierwszym z wykopów odsłonięto stopę funda-
mentową, prawdopodobnie wewnętrznego muru obronnego, zbudowanego
w odsłoniętych partiach z dużych głazów spojonych zaprawą wapienną.
W drugim z wykopów, założonym w miejscu gdzie według planów miej-
skich /z wieku XVII-XIX/ znajdowała się baszta narożna, nie uzyskano
potwierdzenia tego faktu. W obu wykopach nie dotarto do calca ze wzglę-
dów technicznych.

Uzyskany materiał ruchomy to ceramika XV-XIX w., w tym sto-
sunkowo duży wybór kafli płytowych i garnkowych, wytwory ze szkła,
niewielką ilość przedmiotów metalowych, w tym cztery monety /XVI-
XVII w./ oraz szczątki zoologiczne.

Materiały i dokumentacja z badań znajdują się w Pracowni Archeo-
logiczno-Konserwatorskiej P.P. PKZ O/Gdańsk.

Badania będą kontynuowane.

FROMBORK
woj. elbląskie
Stanowisko 4

Kaplica św. Anny i szpital św. Ducha

Wojewódzki Konserwator
Zabytków
w Elblągu

Badania prowadzili: mgr Maria Dąbrowska,
mgr Mirosława Gajewska i doc. dr Jerzy
Kruppe /autor sprawozdania/. Finansował WKZ
w Elblągu. Piąty sezon badań. Szpital i kaplica
z XV-XX w.

Badania nadal koncentrowały się we wnętrzu obiektu. Objęto nimi
część dawnych cel północnych oraz północnozachodnie pomieszczenie
narożne, w którym wg tradycji znajdować się miała kuchnia szpitalna.
Rozpoczęto również poszukiwania w południowym ciągu cel szpitalnych
zakładając wykop we wnętrzu narożnej celi południowowschodniej.

Prace w celach północnych potwierdziły ubiegłoroczne ustalenia
co do istnienia dwóch poziomów posadzek ceglanych o odmiennym ukła-